

ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

PRO ŠKOLNÍ ROK 2025/2026

Základní škola Netvořice

Zpracoval: Mgr. Zdeněk Cudlín, Ing. Klára Hlaváčková

Obsah

1. Úvod.....	3
2. Druhy rizikového chování.....	3
3. Cíl preventivního programu.....	3
4. Wellbeing.....	3
5. O škole.....	4
6. Spolupráce s rodiči.....	4
7. Vzdělávání pedagogů.....	4
8. Metody práce.....	4
9. Ochrana před sociálně patologickými jevy.....	5
10. Návykové látky.....	6
11.1 Spolupráce s odborníky a dalšími organizacemi.....	7
11. Šikanování ve škole.....	7
12.1 Program proti šikanování.....	8
13. Prevence kyberšikany.....	12
14. Prevence a řešení školní neúspěšnosti.....	15
15. Harmonogram preventivního programu na školní rok 2025/2026.....	16
15. Evaluace MPP za školní rok 2024/2025.....	16
16. Závěr.....	17

1. Úvod

Nárůst různých forem rizikového chování včetně zneužívání návykových látek se týká i populace mládeže a dětí školního věku. Děti, které navštěvují ZŠ, patří k nejhroženější skupině. Je tedy důležité zahájit primární prevenci v době školní docházky a poskytnout žákům potřebné informace formou, která je přiměřená jejich věku. Z tohoto důvodu i naše škola připravuje a realizuje komplexní program primární prevence rizikového chování, za pomoci různých subjektů. Tento program obsahuje preventivní programy rizikového chování včetně šikany a kyberšikany a strategii prevence proti školní neúspěšnosti.

Preventivní program vychází z Metodického pokynu ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže č. j. 14514/2000-51.

2. Druhy rizikového chování

Prevence rizikového chování u dětí a mládeže v působnosti naší školy představuje aktivity v následujících oblastech prevence:

- drogové závislosti, alkoholismus, kouření
- šikana, kyberšikana
- vandalismus a další formy násilného chování
- virtuální drogy (smartphone, sociální sítě, počítače, televize)
- poruchy příjmu potravy
- záškoláctví
- xenofobie, rasismus, intolerance, antisemitismus
- sexuální zneužívání, zneužívání sektami, kriminální chování
- sebepoškození

3. Cíl preventivního programu

Cílem primární prevence je zvýšit odolnost dětí a mládeže vůči sociálně patologickým jevům. Cílem našeho programu je, aby se preventivní výchovně vzdělávací působení stalo neoddelitelnou součástí výuky a života školy. Důraz klademe na informovanost žáků. Snažíme se do realizace programu zapojit všechny pedagogy. Při realizaci preventivního programu chceme vést žáky k sebevědomí, správnému sebehodnocení, k poznání sebe sama, k zvládnání stresů, k dovednostem řešit své problémy bez pomoci léků a jiných návykových látek, k stanovení si reálných cílů v životě. Nabízet volnočasové aktivity, kde se mohou uplatnit všechny děti. Motivovat děti ke zdravému životnímu stylu a k osvojení pozitivního sociálního chování, k nácvičce správných postojů a vzorců jednání mezi vrstevníky.

4. Wellbeing

Wellbeing je kombinací:

- našeho nadšení pro to, co nás naplňuje a co máme možnost dělat každý den
- naší potřeby navazovat a žít kvalitní vztahy
- potřeby bezpečnosti a stability našich financí
- úroveň našeho duševního a fyzického zdraví a celkové fyzické kondice
- naší sounáležitosti se sociálním prostředím, ve kterém se pohybujeme

Pedagogové vyzdvihují optimistický pohled na řešení daných úkolů, vyzdvihují pozitivní vlastnosti žáků, chválí za splnění i malých úkolů. V hodinách lze v určitých situacích nastavit volnější zvládnutí náročnějších situací.

5. O škole

Charakteristika školy

Naše základní škola je v provozu od roku 1954. Součástí areálu jsou: školní dílny, tělocvična, odborné učebny (počítačová, jazyková, fyzika, chemie, atd.), školní jídelna, školní družina a knihovna. U školy jsou zařízení školního pozemku, sportovní a atletický areál. Děti navštěvují školní družinu před vyučováním a rovněž v odpoledních hodinách po výuce. Na škole se vyučuje podle Školního vzdělávacího programu: Škola pro život, verze 2024.

Analýza současného stavu ve škole

Analýza problematiky rizikového chování na školách je důležitá pro zjištění aktuálního stavu, stanovení příčin negativních jevů na školách a vytýčení prognózy. K posouzení problematiky slouží dotazníky, práce třídních učitelů, připomínky dětí – školní parlament. Zjišťování je průběžné, spolupracují učitelé, školní poradenské pracoviště v případě potřeby je přizván odborník v dané oblasti.

Garant programu a koordinace preventivních aktivit ve škole

Garantem programu je ředitelka školy. Školní metodik prevence koordinuje práci jednotlivých učitelů a externích spolupracovníků. V rámci své činnosti se podílí i na jeho přípravě programu, na analýze současného stavu a na řešení jednotlivých problémů. Spolupracuje s vedením školy, s výchovnou poradkyní, s ostatními pedagogy a dalšími organizacemi.

6. Spolupráce s rodiči

Rodiče jsou o Preventivním programu, jeho realizaci, o dění ve třídě a akcích informováni na třídních schůzkách a prostřednictvím komunikační platformy Školaonline. Mají možnost konzultací s učiteli, jsou žádáni o spolupráci při některých aktivitách. Rodiče problémových žáků jsou zváni do školy k jednání, kterého se účastní třídní učitel, výchovný poradce, školní metodik prevence, zástupce vedení školy. S aktivitami školy v rámci prevence se může veřejnost seznámit také na webových stránkách školy.

7. Vzdělávání pedagogů

Pedagogové se v rámci svých možností účastní aktivit zaměřených na prevenci rizikového chování. Škola jim poskytuje nabídku programů, seminářů a školení zabývajících se touto problematikou.

8. Metody práce

Prevence v rámci pravidelné výuky

V rámci výuky jsou a budou i nadále kromě tradičních metod práce využívány další metody, které se osvědčily. Výchova bude probíhat ve všech předmětech.

Některé používané metody práce:

- výklad (informace)
- samostatná práce (slohové práce na určená témata, referáty, informace z tisku...)
- besedy, diskuse
- sociální hry, hraní rolí, obhajoba určitého názoru, trénování způsobu odmítání
- skupinová práce ve třídě

Na prvním stupni je v hodinách prvouky a přírodovědy kladen důraz na informace o nebezpečí kouření, kyberšikany a na používání alkoholických nápojů. Děti jsou informovány o možném zneužívání léků a orientačně o jiných drogách.

Na druhém stupni v hodinách chemie a přírodopisu se žáci seznamují s různými druhy návykových látek a jejich škodlivými vlivy na organismus. V hodinách zeměpisu a dějepisu se seznamují se zeměmi, ve kterých se drogy pěstují, odkud se dovážejí do České republiky a s historickým vývojem pěstování drog. V hodinách občanské a rodinné výchovy jsou žáci vedeni k osvojení preventivních ochranných kompetencí, jsou využívány hlavně sociální hry, ve kterých se učí obhajovat svůj názor, řešit konflikty ve třídě, trénovat způsob odmítání, využívají se i formy samostatných projektů za použití dostupné literatury. V hodinách informatiky jsou informováni o nebezpečí kyberšikany.

Jednorázové a další aktivity

Budou probíhat besedy s odborníky podle možností školy a momentální nabídky akcí. Žáci musí vědět, kam se obrátit se svými dotazy nebo kde získají potřebné informace. Mají možnost kdykoli prohodit svoje problémy s metodikem, výchovným poradcem, školním psychologem, speciálním pedagogem.

Aktivity, které se opakují:

1. stupeň :

- prevence proti kouření
- prevence kyberšikany
- bezpečně do školy
- jak se chovat v krizových situacích
- prevence poruch příjmu potravy
- zdravé zuby
- kyberšikana
- návštěvy kulturních pořadů dle nabídky
- školní výlety a exkurze

2. stupeň

- jak se chovat v krizových situacích
- prevence kyberšikany
- vrstevnické party
- prevence poruch příjmu potravy
- prevence neplánovaných těhotenství
- partnerské vztahy
- prevence kriminality
- prevence zneužívání návykových látek
- návštěvy kulturních pořadů
- školní výlety a exkurze

Volnočasové aktivity

V rámci kroužků mohou žáci navštěvovat zájmovou tělesnou výchovu – pohybové hry, florbal, házená, gymnastika, keramika, ruční práce, myslivecký kroužek, deskové hry, čtenářský klub. Kroužky jsou vedeny převážně učiteli školy.

9. Ochrana před sociálně patologickými jevy

Všichni pedagogičtí pracovníci, zejména školní metodik prevence a třídní učitelé, průběžně sledují situaci ve škole z hlediska výskytu sociálně patologických jevů, uplatňují různé formy a metody umožňující včasné zachycení ohrožených žáků. Žáci školy mají přísný zákaz nošení, držení, užívání, distribuce a zneužívání návykových látek v areálu školy. Porušení tohoto zákazu se bere jako hrubé porušení školního řádu.

Ředitelka školy nebo pověřený pracovník bude informovat zákonné zástupce žáků, u nichž bylo zjištěno porušení tohoto zákazu, o zjištěních a zároveň je seznámí s možností odborné pomoci. Projevy šikanování mezi žáky, tj. násilí, omezování osobní svobody, ponižování, kterých by se dopouštěli jednotliví žáci nebo skupiny žáků vůči jiným žákům nebo skupinám (zejména v situacích, kdy jsou takto postižení žáci mladší a slabší), jsou v prostorách školy a při školních akcích přísně zakázány a jsou považovány za hrubý přestupek proti školnímu řádu.

10. Návykové látky

Tabákové výrobky

V případě, kdy je žák přistižen při kouření v prostorách školy nebo v rámci akcí školou pořádaných, sepíše se o události stručný záznam s vyjádřením žáka, oznámí se to vedení školy a předá k založení ředitelce školy. Pak informuje třídní učitel zákonného zástupce žáka.

V závažných případech (zejména s ohledem na věk nebo chování dítěte) a jestliže se jednání opakuje, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dětí (OSPOD).

Alkohol

V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci alkoholu v prostorách školy nebo v rámci akcí školou pořádaných, je nutné mu v další konzumaci zabránit a alkohol žákovi odebrat.

V případě, kdy je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci. Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, sepíše se o události stručný záznam s vyjádřením žáka, oznámí se to vedení školy a předá k založení ředitelce školy. Pak informuje třídní učitel zákonného zástupce žáka, ten si žáka vyzvedne. V případě, že žák není schopný pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole. Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dítěte a vyčká jeho pokynů. Jestliže se situace opakuje, splní škola oznamovací povinnost k orgánu sociálně právní ochrany dítěte. V případě podezření na intoxikaci žáka může pedagogický pracovník provést orientační test na přítomnost alkoholu (dechová zkouška), ale pouze na základě předem získaného souhlasu zákonného zástupce s orientačním testováním žáka na přítomnost alkoholu.

Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem alkoholu, resp. kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

V případě, kdy pracovníci školy zadrží u některého žáka alkohol, postupují takto:

O nálezů ihned uvědomí vedení školy. Dále sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen, tento zápis žák podepíše. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomna ředitelka školy nebo její zástupce. O nálezů vyrozumí zákonného zástupce žáka.

Omamně a psychotropní látky

Zakázána je výroba, distribuce, přechovávání, šíření i propagace omamných a psychotropních látek, a to bez ohledu na věk žáka a prostředí, ve kterém k tomu docházelo. Zakázáno je rovněž navádění k užívání těchto látek.

V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci OPL v prostorách školy nebo v rámci akcí školou pořádaných, je nutné mu v další konzumaci zabránit a návykovou látku žákovi odebrat. V případě, kdy je žák pod vlivem OPL do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci. Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, ihned zajistí vyjádření žáka a vyrozumí vedení školy, vyrozumí zákonného zástupce a vyzve je, aby si žáka odvedli.

V případě, že žák není schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole. Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany a vyčká jeho pokynů.

Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem OPL, resp., kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole. O nález vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.

V případě, kdy pracovníci školy zadrží u některého žáka OPL, postupují takto:

O nález ihned uvědomí vedení školy.

O nález sepiší stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byla látka nalezena, tento zápis žák podepíše. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomna ředitelka školy nebo její zástupce.

O nález vyrozumí zákonného zástupce žáka. Jestliže má pracovník školy důvodné podezření, že ve škole došlo k distribuci OPL, musí o této skutečnosti škola vždy vyrozumět místně příslušné oddělení Policie ČR, protože se jedná o podezření ze spáchání trestného činu.

V případě, kdy pracovníci školy naleznou v prostorách školy látku, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, postupují takto:

O nález hned uvědomí vedení školy. Za přítomnosti dalšího pracovníka školy vloží látku do obálky, napíše datum, čas a místo nález. Obálku přelepí, přelep opatří razítkem školy a svým podpisem a uschovají ji do školního trezoru.

O nález vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.

V případě, kdy pracovníci školy mají podezření, že některý z žáků má nějakou OPL u sebe, postupují takto:

Jedná se o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku, a proto řešení této situace spadá do kompetence Policie ČR. Bezodkladně vyrozumí Policii ČR, zkonzultují s ní další postup a informují zákonného zástupce žáka.

Žáka izolují od ostatních a do příjezdu Policie ČR je nutné mít ho pod dozorem.

Řešení přestupků

Dojde-li k porušení ustanovení školního řádu, které se týká držení, distribuce a užívání návykových látek v prostorách školy a během školních akcí, bude to klasifikováno jako hrubý přestupek a budou z toho vyvozeny patřičné sankce dle školního řádu. Bude sledováno i další rizikové chování žáků – záškoláctví, šikana, kyberšikana, vandalismus, rasismus atd. Při jejich zjištění budou navržena cílená opatření. V případě, kdy selže prevence ve škole, bude přistoupeno k následujícím opatřením:

1. individuální pohovor se žákem
2. jednání s rodiči ve škole
3. doporučení kontaktu s odborníky
4. v případě nezájmu uvědomění sociálního odboru, oddělení péče o dítě
5. v případě dealerství oznámení Policii ČR

11.1 Spolupráce s odborníky a dalšími organizacemi

PPP Benešov
Policie ČR
Hasičský záchranný sbor
Další subjekty

11. Šikanování ve škole

V případě ohlášení šikany nebo při podezření na šikanu postupuje škola podle Programu proti šikanování. Tento program slouží k vytvoření bezpečného, respektujícího a spolupracujícího prostředí ve škole, zaměřuje se především na prevenci šikanování a ukazuje postupy řešení

šikanování. Je určen všem pedagogickým pracovníkům školy, dále pak nepedagogickým pracovníkům, rodičům a žákům školy. Při jeho tvorbě využíváme jako podporu metodiku MŠMT. Cílem Programu proti šikanování je vytvořit ve škole bezpečné, respektující a spolupracující prostředí, zaměřit se na komunikaci a vztahy mezi žáky v jednotlivých třídách. Program vychází z Metodického pokynu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních. Č.j. MSMT- 22294/2013-1.

12.1 Program proti šikanování

Program proti šikanování je určen všem žákům, pedagogickým pracovníkům, především třídním učitelům a členům výchovné komise. Program proti šikanování je součástí Preventivního programu příslušného školního roku.

Charakteristika šikanování, vymezení pojmů

Šikanování znamená jakékoli chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky, krádeže, vydírání, poškozování věcí, sexuální obtěžování, tak i útoky slovní. K šikanování může docházet také prostřednictvím elektronické komunikace, jedná se o tzv. kyberšikanu.

Důležité znaky šikanování: záměrnost, cílenost, opakování (není podmínkou), nepoměr sil, bezmocnost oběti, nepříjemnost útoku, samoučelnost agrese.

Za šikanování se nepovažuje škádlení a agrese, která nemá znaky šikanování (opakování, záměrnost atd.).

Šikana se občas vyskytne téměř ve všech dětských kolektivech, proto ji musí každá škola věnovat velkou pozornost. Často zůstává dlouhodobě skrytá a může způsobit psychická traumata obětí a postupnou deformaci vztahů v kolektivu.

Projevy šikanování

Šikanování má ve svých projevech velice různou podobu. Mezi základní formy šikany podle typu agrese – typu nebo prostředku týrání patří:

- fyzická agrese, přímá a nepřímá (patří sem i krádeže a ničení majetku oběti)
- verbální šikana, přímá a nepřímá – psychická šikana (součástí je i kyberšikana)
- smíšená šikana, kombinace psychické a fyzické šikany (násilné a manipulativní příkazy apod.).

Přímé znaky šikanování

- posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívkou, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet
- kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávislným nebo pohrdavým tónem
- nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil
- příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem, a skutečnost, že se jim podřizuje
- nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k spoluúčasti na nich
- honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvláště silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí
- rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout

- žák se snaží bránit cestou zvýšené agrese, podrážděnosti, odmítání učitelům apod.

Nepřímé (varovné) znaky šikanování

- žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády
- při týmových sportech bývá jedinec volen do mužstva mezi posledními
- o přestávkách vyhledává blízkost učitelů, postává u kabinetu, vchází do třídy s učitelem
- žák je v nepříznivém emočním stavu, je stísněný, má smutnou náladu, působí nešťastně, ustrašeně, mívá blízko k pláči
- stává se uzavřeným
- jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje
- jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené
- zašpiněný nebo poškozený oděv
- stále postrádá nějaké své věci
- odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy
- mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy
- začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole
- odřenyiny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit

Odpovědnost školy a pedagogických pracovníků

Škola či školské zařízení má jednoznačnou odpovědnost za děti a žáky. V souladu s ustanovením § 29 zákona č.561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, jsou školy a školská zařízení povinny zajišťovat bezpečnost a ochranu dětí, žáků a studentů v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit, a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování. Z tohoto důvodu musí pedagogický pracovník šikanování mezi žáky předcházet, jeho projevy neprodleně řešit a každé oběti poskytnout okamžitou pomoc.

Z hlediska trestního zákona může šikanování žáků naplňovat skutkovou podstatu trestných činů či provinění – vydírání (§235), omezování osobní svobody (§213), útisku (§237), ublížení na zdraví (§221-224), loupeže (§234), násilí proti skupině obyvatelů a jednotlivci (§197a), poškozování cizí věci (§ 257), znásilnění (§241), kuplířství (§204) apod.

Pedagogický pracovník, kterému bude znám případ šikanování a nepřijme v tomto ohledu žádná opatření, se vystavuje riziku trestního postihu pro neoznámení, případně nepřekažení trestného činu (§168, 167 trestního zákona).

Prevence šikanování ve škole

Důraz musíme klást na budování otevřených, kamarádkých a bezpečných vztahů mezi žáky ve třídě i v celé škole. Je důležité, aby pedagogové uměli rozpoznat a řešit počáteční stadia šikanování, což vyžaduje další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti dané problematiky. V případě rozvinutí pokročilé šikany je nutná spolupráce školy s odborníky ze specializovaných zařízení (zejména OSPOD Benešov, Policie ČR, Městská policie Benešov, PPP Benešov, pediatři, ...)

Musíme se zaměřit na:

- další vzdělání všech pedagogických pracovníků, metodika prevence rizikového chování, výchovného poradce v prevenci proti šikaně, zejména v zachycení počátečních stádií šikany
- všichni pedagogové během vyučování i mimo vyučování (výlety, kurzy, exkurze, přestávky) se musí snažit podporovat vzájemné pozitivní vztahy mezi žáky, mezi žáky a

učiteli, důsledně a systematicky vést žáky k osvojování norem mezilidských vztahů založených na demokratických principech, respektovat individualitu žáka

- zařadit do školních aktivit hry na osobnostní a sociální rozvoj, zadat sociometrické dotazníky, řešit první příznaky šikanování
- prevence šikanování musí probíhat i v rámci jednotlivých předmětů, jakmile vyučující najde vhodné téma nebo vycítí potřebu se o tomto negativním jevu zmínit
- žáci musejí být seznámeni se školním řádem (práva a povinnosti žáků a jejich zákonných zástupců, provoz a vnitřní režim školy, podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, zacházení s majetkem školy nebo školského zařízení, zajištění ochrany žáků před rizikovým chováním a před projevy diskriminace, nepřátelství nebo násilí, pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků)
- spolupráci s rodiči – seznámení rodičů s MPP, s postupem při podezření na šikanování dítěte ve škole, možnost kdykoli oznámit škole podezření na šikanu

Doporučení rodičům – signály šikanování

- za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi
- dítě nemá kamaráda, s nímž by trávil volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.
- dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem
- nechce jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno pozorovat i strach
- ztráta chuti k jídlu
- dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem
- dítě chodí domů ze školy hladové (agresori mu berou svačinu nebo peníze na svačinu);
- usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. "Nechte mě!"
- dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně
- dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objevují výkyvy nálad
- zmínky o možné sebevraždě
- odmítá svěřit se s tím, co ho trápí
- dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze
- dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí
- dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům
- dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma
- své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.)
- dítě se vyhýbá docházce do školy
- dítě se zdržuje doma více, než mělo ve zvyku

Krizový plán při výskytu šikany

Vždy je potřeba vyhodnotit situaci - zda jsou přítomny znaky šikanování: záměrnost, opakování, samoučelnost agrese a nepoměr sil, odlišit šikanování od škádlení a jednorázového konfliktu.

Vyšetřování počáteční šikany:

- rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi
- nalezení vhodných svědků – promluvit s vhodnými spolužáky tak, aby se to nedoneslo třídě (nejvhodnějšími informátory jsou průměrní studenti), nenaléhat, požádat je, zda by to mohli dosvědčit
- individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky (nikoli konfrontace obětí a agresorů)
- zajištění ochrany obětem
- rozhovor s oběťmi a agresory (případně konfrontace mezi agresory)
- realizace vhodné metody (metoda usmíření / metoda vnějšího nátlaku) – rozhovor, výchovná komise
- třídnická hodina – snaha o usmíření, oznámení o potrestání agresorů, práce se třídou
- informovat rodiče – oběti i agresora, seznámení s řešením problému na třídní schůzce

Vyšetřování pokročilé šikany s brutální formou:

- rychlý odhad závažnosti a formy šikany
- překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti – zaštitit svým tělem oběť, odvést ji okamžitě ze třídy, zastavit skupinové násilí
- zalarmování pedagogických pracovníků, informování ředitele školy
- domluva na spolupráci a postupu vyšetřování – i za cenu přerušování výuky. Zabezpečit ve třídě pedagogický dozor
- zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi
- pokračující pomoc a podpora oběti (dát oběti napít, zajistit lékařské vyšetření) – nepouštět oběť zpátky do třídy
- kontaktovat rodiče oběti – při rozhovoru s rodiči mluvit „na rovinu“, dohodnout se s nimi, jakým způsobem bude zajištěna bezpečnost dítěte (nechat ho nějaký čas doma)
- nahlášení policii (v případě podezření na spáchání trestného činu) nebo na OSPOD, navázat kontakt se specialistou na šikanování
- informovat rodiče
- vlastní vyšetřování
  - rozhovor s oběťmi a informátory
  - individuální, popřípadě konfrontační rozhovory se svědky
  - rozhovor s agresory, popřípadě konfrontační rozhovory s agresory
  - výchovná komise – členem může být i zástupce z řad rodičů, ale ne od agresora nebo oběti

Při pokročilé šikaně je nutná spolupráce s PPP, OSPOD, Policií ČR

Návod pro vyšetřování

- provádět zápis, upozornit na to oběť, agresory i svědky – nechat si zápis podepsat
- netlačit, nechat je říct to, co chtějí
- vždy se musí účastnit alespoň dva pedagogové (možné obvinění ze strany rodičů)
- oběť je nutné podpořit a ochránit
- svědky vyslechnout postupně - pokud se rozcházejí ve výpovědi, je možná konfrontace všech svědků, navodit atmosféru podpory a povzbuzení, ujistit je, že jejich spolupráce nebude prozrazena a je zajištěna jejich bezpečnost
- rozhovor s oběťmi vést na místě, které je bezpečné, sedět vedle sebe jako partneři, seznámit jí s možnostmi řešení
- rozhovor s agresorem – vyslechnout každého zvlášť, sednout si proti agresorovi, říct mu „natvrdo“ o co jde, chtít vědět, co udělal, potom mlčet, nechat ho mluvit, dívat se mu

do očí, nepovzbuzovat ho, počkat až domluví, potom klást otázky, nabídnout polehčující okolnosti, pokud se přizná

- po rozhovoru by se agresori neměli vrátit do třídy – každý někam jinam
- konfrontace agresorů – všem naráz oznámit, jak kdo z nich vypovídal – začnou se mezi sebou dohadovat a pomlouvat

Rodiče oběti – informovat, jak probíhalo vyšetřování, jak je zajištěno zdraví jejich dítěte, jak byli agresori potrestáni, nechat si podepsat zápis z jednání

Rodiče agresora – informovat každého zvlášť, sdělit, jak byli potrestáni jejich děti, nechat si podepsat zápis z jednání

Výchovná opatření

1. potrestání agresorů
  - napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele školy
  - snížení známky z chování
2. agresorům zprostředkovat péči pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče apod.
3. práce s celým kolektivem – spolupráce s PPP

Prevence šikanování v jednotlivých předmětech

Pro prevenci různých společensky negativních jevů lze využít všechny vyučovací předměty a je třeba ji začlenit do běžného, každodenního chodu školy.

- Základní režimové návyky, trávení volného času, zdravý životní styl
- Umět se obracet na učitele, požádat o radu, pomoc, svěřit se s problémem, vyjádřit vlastní zkušenost
- Vhodné chování ke spolužákům, k dospělým osobám, formy komunikace, způsoby řešení a předcházení konfliktů
- Pomoc lidem ve složitých životních situacích, překonávání problémů, pomoc spolužákům
- Projevy šikany, kyberšikany a jak se proti nim mohu bránit
- Seznámení s centry odborné pomoci, Linka důvěry, důležitá telefonní čísla
- Rozvíjení osobnosti jedince, posilování sebedůvěry
- Být zodpovědný za své činy, posilovat sebekontrolu, sebekázeň
- Působení party a špatných kamarádů

13. Prevence kyberšikany

Kyberšikana je jednou z forem psychické šikany. Je to zneužití ICT (informačních a komunikačních technologií), zejména pak mobilních telefonů a internetu, k takovým činnostem, které mají někoho záměrně ohrozit, ublížit mu. Podobně jako u šikany tváří v tvář se jedná o úmyslné chování, kdy je oběť napadána útočníkem. Mezi její projevy patří urážení, zesměšňování, vyhrožování, vydírání nebo šíření fotografií a videí bez souhlasu.

Cíle programu

- předcházet kyberšikaně mezi žáky
- rozvíjet odpovědné chování v online prostředí
- posilovat vzájemný respekt a toleranci
- podporovat otevřenou komunikaci
- včas odhalovat rizikové chování

Cílová skupina

Program je určen žákům 1.–9. ročníku základní školy, pedagogickým pracovníkům a rodičům.

Preventivní opatření

Vzdělávací aktivity pro žáky

Besedy a workshopy

- Témata: kyberšikana, sdílení fotek, hesla, fake profily, hate speech
- Vhodné rozdělit podle věku (1. stupeň × 2. stupeň)

Práce se třídou, třídnické hodiny

- Modelové situace (např. „Co dělat, když mi někdo píše urážlivé zprávy“)
- Rozvoj empatie – role oběti, svědka, agresora
- Krátká videa o kyberšikaně (např. z projektu E-Bezpečí)
- Diskuse: *Co se stalo? Jak se cítila oběť? Co bych udělal/a já?*
- Skupinová práce, plakáty, komiksy, prezentace
- Tvorba „desatera bezpečného chování online“
- Sociálně-emoční učení (respekt, empatie, zvládání konfliktů)

Spolupráce s rodiči

- Informační schůzky / webináře
- Letáky: jak poznat kyberšikana, kam se obrátit
- Doporučení rodičovské kontroly a otevřené komunikace

Školní systémová opatření

- Jasná **školní pravidla chování online**
- Seznámení žáků s tím, **na koho se obrátit** (výchovní poradce, metodik prevence)
- Schránka důvěry (fyzická, online)

Externí organizace (ČR)

- E-Bezpečí (UPOL), Linka bezpečí, Policie ČR – preventivní programy

Postup při řešení kyberšikany

ZACHYCENÍ A PRVNÍ REAKCE

- Kyberšikana může být oznámena žákem, rodičem, učitelem nebo spolužákem
- Nezlehčovat situaci, zachovat klid
- Zajistit bezpečí oběti (psychické i sociální)

ZAJIŠTĚNÍ DŮKAZŮ

- Uložit: screenshoty zpráv, komentářů, fotek, videí, odkazy, jména profilů, datum a čas
- Nemažeme obsah, dokud nejsou důkazy zajištěny
- Pomoci dítěti s technickým uložením důkazů

OZNÁMENÍ UVNITŘ ŠKOLY

- Informovat: třídního učitele, školního metodika prevence, výchovného poradce, vedení školy
- Zapsat záznam o šetření

ROZHOVORY - oddělené

- s obětí
- Zjistit rozsah a dopad kyberšikany
- Dohodnout ochranná opatření
- s agresorem
- Pojmenovat chování, vysvětlit jeho závažnost
- Zjistit motivy, rozsah zapojení
- Svědci
- Zjistit, kdo situaci viděl, sdílel nebo podporoval

KONTAKTOVÁNÍ RODIČŮ

- Informovat rodiče oběti i agresora
- Doporučit další kroky (blokace účtů, nahlášení obsahu)
- Spolupracovat na řešení

NÁPRAVNÁ A KÁZEŇSKÁ OPATŘENÍ

Podle závažnosti:

- výchovná opatření dle školního řádu
- omluva (osobní / písemná)
- individuální výchovný plán
- práce se třídou (prevence opakování)

SPOLUPRÁCE S ODBORNÍKY A INSTITUCEMI

Pokud je kyberšikana závažná:

- PPP / SPC
- OSPOD
- Policie ČR (vyhrožování, vydírání, šíření intimních materiálů)
- Linka bezpečí / E-Bezpečí

DOKUMENTACE A VYHODNOCENÍ

- Archivace záznamů
- Vyhodnocení účinnosti opatření
- Úprava preventivního programu školy

KDY OKAMŽITĚ KONTAKTOVAT POLICII?

- Vyhrožování násilím nebo smrtí

- Vydírání
- Šíření intimních fotografií
- Dlouhodobá a organizovaná kyberšikana

Vyhodnocení programu

Program je průběžně vyhodnocován na základě pozorování, rozhovorů a zpětné vazby.

14. Prevence a řešení školní neúspěšnosti

Hlavním cílem je vyhledávat a včas identifikovat potenciálně neúspěšné žáky a vytvořit podmínky ke zlepšení jejich školní úspěšnosti. Je důležité poskytovat cílenou a efektivní podporu žákům v obtížích, posilovat spolupráci školy, rodiny a odborných pracovišť a vytvářet bezpečné, podporující a motivující školní prostředí.

Vymezení pojmu školní neúspěšnost

Školní neúspěšnost je chápána jako stav, kdy žák dlouhodobě nebo opakovaně nedosahuje očekávaných vzdělávacích výsledků, případně má potíže v oblasti chování, motivace, školní docházky nebo sociálních vztahů, které negativně ovlivňují jeho vzdělávání.

Mezi projevy školní neúspěšnosti patří zejména:

- zhoršený nebo kolísavý prospěch
- opakované neplnění školních povinností
- nízká motivace k učení
- vysoká absence či pozdní příchody
- kázeňské problémy
- sociální izolace nebo konflikty ve třídě

Žák je ohrožen školní neúspěšností, pokud:

-
- na konci pololetí z některých předmětů neprospěl
- je z některých předmětů nehodnocen
- dlouhodobě neplní zadané úkoly
- se výrazně zhorší jeho prospěch z jednoho nebo více předmětů o dva stupně
- svým chováním soustavně porušuje školní řád a jsou vůči němu uplatňována výchovná opatření
- jeho příprava není systematická

Včasná identifikace žáků ohrožených školní neúspěšností

Identifikace probíhá na základě několika faktorů. Mezi hlavní z nich patří průběžné pedagogické pozorování, analýza výsledků vzdělávání, sledování školní docházky, informace od zákonných zástupců. Důležitá je spolupráce a komunikace mezi jednotlivými vyučujícími, zejména na druhém stupni. Pedagogický pracovník je povinen upozornit třídního učitele nebo vedení školy na zjištěné obtíže žáka.

Preventivní opatření

Preventivní opatření jsou zaměřena na předcházení vzniku školní neúspěšnosti a na včasné zachycení obtíží žáků. Základem prevence je každodenní pedagogická práce, která respektuje individuální vzdělávací potřeby žáků a podporuje jejich aktivní zapojení do výuky.

Významnou součástí prevence je vytváření bezpečného a podporujícího klimatu školy a třídních kolektivů. Škola systematicky podporuje pozitivní vztahy mezi žáky i mezi žáky a pedagogy, rozvíjí sociální dovednosti a včas řeší vztahové či adaptační obtíže. Třídní učitelé průběžně sledují

studijní výsledky, chování a absenci žáků a při zjištění rizikových signálů iniciují spolupráci s ostatními vyučujícími, školním poradenským pracovištěm a zákonnými zástupci.

Důležitým preventivním opatřením je také úzká spolupráce školy s rodinou.

Podpůrná opatření nabízena školou

Podpůrná opatření jsou volena podle individuálních potřeb žáka a mohou zahrnovat:

- doučování
- pedagogickou podporu v rámci výuky
- individuální přístup
- úpravu hodnocení a organizace výuky
- plán pedagogické podpory
- spolupráci se školním speciálním pedagogem
- konzultace se školským poradenským zařízením
- asistent pedagoga – na základě doporučení z PPP
- individuální vzdělávací plán – na základě doporučení z PPP
- předmět speciálně pedagogické péče – na základě doporučení z PPP

Na pedagogické radě školy je vyhodnocována situace ve vzdělávání žáků ohrožených školním neúspěchem a všichni jsou s ní seznámeni. V případě zhoršení školního prospěchu jsou neprodleně informováni rodiče prostřednictvím třídních učitelů.

Strategie prevence a řešení školní neúspěšnosti žáků představuje systematický rámec podpory vzdělávacího úspěchu všech žáků školy. Naplňování strategie přispívá k vytváření bezpečného a podporujícího školního prostředí, k posilování motivace žáků a k minimalizaci školní neúspěšnosti.

15. Harmonogram preventivního programu na školní rok 2025/2026

- Seznámení žáků s PP
- Seznámení rodičů s PP
- Volnočasové aktivity žáků
- Zapojení do kroužků ve škole
- V hodinách přírodopisu, občanské a rodinné výchovy, prvouky, přírodovědy
- Adaptační akce pro 1. a 6. ročník
- V rámci třídních schůzek, na webu školy
- Další besedy a aktivity podle aktuálních nabídek a možností školy
- Týden proti šikaně
- Spolupráce s organizací Červený kříž - program Adiktologie (2.stupeň) a Zdravá výživa (1.stupeň)
- Beseda Bc. Bican -pro všechny třídy
- Návštěva památníku Tereziín (9. ročník)

15. Evaluace MPP za školní rok 2024/2025

Jednotlivá témata prevence vycházela ze ŠVP Škola pro život 2024.

Pedagogický sbor je v průběhu roku na poradách pravidelně informován o preventivních akcích, o změnách v legislativě, s výsledky dotazníkových akcí a problémy v jednotlivých třídách. S ředitelkou školy jedná metodik prevence a výchovná poradkyně na pravidelných schůzkách,

případně okamžitě dle potřeby. Rodiče jsou informováni prostřednictvím webových stránek školy a na pravidelných třídních schůzkách

Díky neustálé komunikaci s dětmi o problematice nevhodného a nebezpečného chování a díky pečlivému dodržování dohledů vyučujících jsme eliminovali výskyt kouření ve škole a zmírnili ničení majetku ve třídách.

Všechny realizované programy měly svůj význam a je třeba v tomto duchu pokračovat.

Zvláště úspěšné byly projekty o kyberšikaně (Traxart), dopravně bezpečnostní projekt (RideWheel) a pořad radka Bangy proti rasismu.

Je však také třeba klást větší důraz na jednotné působení pedagogických pracovníků ve vztahu k žákům a snažit se ještě s vyšší intenzitou minimalizovat jejich případné negativní projevy.

Stále přetrvává úkol budovat a posilovat vztahy mezi žáky, mezi učiteli a žáky a mezi školou a rodiči. Je třeba najít a hned v počátcích eliminovat šikanu a další formy rizikového chování žáků. Měli bychom podporovat všechny vhodné aktivity žáků, žákovské rady, vyučujících a rodičů žáků a pracovat s nadanými žáky. Je třeba zapojit více učitelů do preventivních akcí a snažit se zapojit více i rodiče.

Je třeba dále doplňovat literaturu, interaktivní a další materiály vztahující se k prevenci rizikového chování.

16. Závěr

Preventivní program školy je součástí výchovy a vzdělání žáků po celou dobu povinné školní docházky. Účastní se ho pedagogický sbor, žáci, rodiče a odborníci. V rámci preventivního programu je nutné kombinovat poskytování informací z oblasti prevence sociálně rizikového chování s výcvikem v sociálních dovednostech. V rámci programu budeme preferovat přístupy zaměřené na oblast zdravého životního stylu a aktivního sociálního učení. Program bere zřetel na věk a osobní charakteristiky žáků.

Jednotlivé části programu budou pravidelně vyhodnocovány.

ředitelka školy